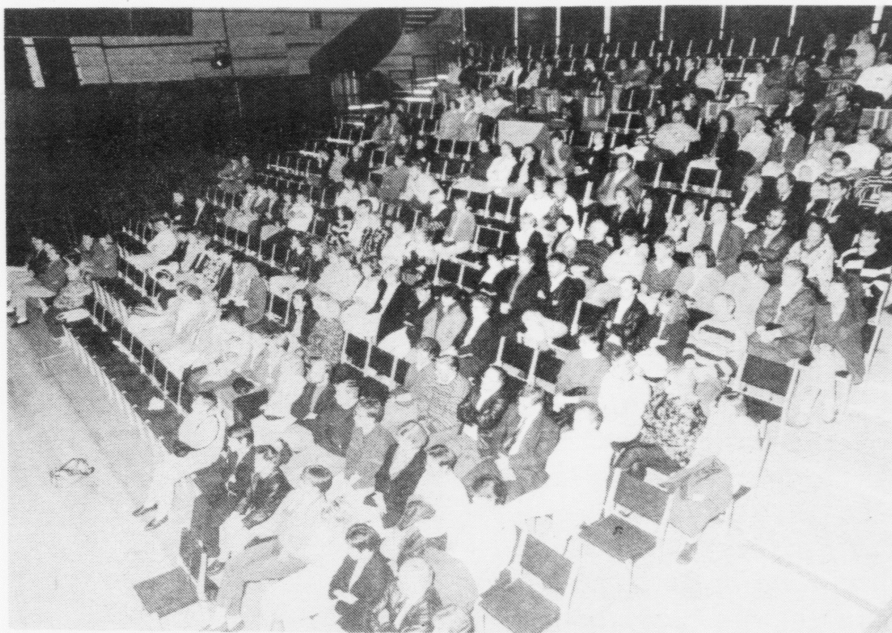

Menniskjanslig viðferð

- og reiniføri er nóg mikið, tá tú ert saman við
arbeiðsfeløgum - eisini teimum, sum eru HIV-
smittað ella hava sjúkuna AIDS

Tað var Politistafelagið sum skipaði fyri pallborðfundi undir heitinum: "AIDS á arbeiðsplássinum" í Norðurlandahúsinum leygardagin.

Fundurin varð hildin í stóra salinum, og rættiliga nógv fólk vóru á fundinum.

Tað er eyðsýnt, at fólk taka AIDS spurningar í álvara. Umboð fyri skúlar, heilsuverk, heimahjálparar og lögregluna vóru í størum tali.

Fundurin avdúkaði sum soleiðis ikki stórvægis nýggjar upplýsingar. Hann staðfesti fyri tað mesta tað, sum higartil hevur verið upplýst um smittuvandar, og hvussu tú kanst verja teg móti hesum.

Serliga áhugavert var innleggið hjá Annu Samuelsen um, hvat tú ikki skalt vera bangin fyri, um tú t.d. kemur at arbeiða saman við persóni, sum er HIV-smittaður, eitt nú at drekka av sama koppi, fara á wc har HIV-smittaður hevur verið, í svimjihyli, stutt sagt, at tú sosialt ikki nýtist at vera bangin fyri smittuvanda.

Øll eru í vandabólki

Tað er framvegis kynsligt samband sum er vandamikilið, og nú verður ikki bert tosað um homu-sexuellar, sum serligan

vandabólk. Í dag eru øll fólk í vanda, um tey ikki nýta hilt við kynsligum sambandi.

Tað, sum kanska er mest neyðugt í framtíðar upplýsing, er at staðfesta veruliga vandar og at bróta niður fordómar og villeiðandi upplýsingar, sum henda sjúka seinastu árin hevur elvt til. Tað er tí ógvuliga týðandi táttur framftíri at gera vart við vandan, og at fáa almenningin at vera menniskjanslig móti sjúklingum ella HIV-smittaðum, so tey kunnu kenna seg trygg í gerandisdegnum.

Heili átta fólk sótu við pallborðið henda dagin, og tað var kanska í so

nógv, tá hugsað verður um, at øll skuldu leggja fram sína vitan, sum oftandi samvarði tí, sum onnur í pallborðinum høvdu førdu fram.

Við pallborðið sótu: Regin Jespersen, fyrri lögregluna, Anna Samuelsen, sjúkrasystir við serkunnaleika innan AIDS sjúkuna, Jón á Steig, lækni, Nepper Christensen, fúti, Høgdi D. Joensen, landslækni, Hanna á Reynatúgvu, Arbeiðseftirlitið, Bjarni Bæk, prestur og Jóannes Eidesgaard, landsstýrismáður. Dagmar Joensen-Næs var orðstýrari.

Ein filmur, sum heilsustýrið í Danmark hevur gjørt, var síðani sýndur,

sum vísti fyra ymisk arbeiðspláss, har ein persónur var HIV-smittaður.

Vánalig upplýsing elvir til fávitsku

Filmurin vísti serliga, hvussu vánalig upplýsing kundi gera støduna hjá tí smittaða ómenniskjansliga, tí starvsfelagarnir í bangilsí og fávitsku ikki sýndi tí smittaða samkenslu ella á annan hátt tóku væl móti honum.

Tað var júst hesi viðurskipti, sum fundarfólkið kundu spyrja pallborðlutakarnar um.

Ein spurningur var, um ein persónur, sum varð HIV-smittaður, hevði lóvi at fjala tað fyri øllum?

Jón á Steig greiddi frá, at tá lækni segði einum persóni, at hann var HIV-smittaður, so royndu teir samstundis at sannføra hann um, at best var siga familju, lækna og tannlækna frá hesum, men at tað ikki var eitt krav, sambært reglunum frá 1987 um AIDS og HIV-smittu, sum danska heilsustýrið hevur gjørt.

Sambært hesum er ikki loyvt at skráseta HIV-smittað og AIDS sjúklingar, og Nepper Christensen, fúti upplýsti, at tað neyvan bar til at seta eina lóg um skráseting í gildi í Føroyum, sum stríðir móti lögum í Danmark.

Jóannes Eidesgaard, landsstýrismáður, segði, at tað saktans ber til at gera serlógir á almannapókinum. Dømi eru samsýning at ansa eldri fólkum, hjálvingarstuðulin og dagpeningaskipanin. Jóannes Eidesgaard: - Eg haldi at danir hava mett rætt í hesum máli, tí eg haldi, at tað gevur ein falskan tryggleika, um skráseting varð gjord. Tað vildi givið enn størri trupulleikar enn higartil. Um tú fært gjørt blóðroynd í dag, so veist tú ikki, um tú ert frískur fyrr enn um trýggjar mánaðar. Tá kanst tú aftur fáa blóðroynd tikna, men hon røkkur ikki longri enn júst tann dagin.

- Tað er ivaleyst rættast at nýta somu reglur sum hini Norðurlondini, ið eru tær vit ganga eftir í Føroyum.

AIDS-råd

Í næstum er ætlanin at seta eitt AIDS-råd á stovn, sum skal hava til endamáls at leiðbeina og ráðgeva um hesar spurningar.

Tað er tí av týðningi fyri at basa smittuni, at tú nýtir vanligt reinføri á arbeiðsplássinum eins og vanligt er í sambandi við øll fólk.

T.v.s. at vit ikki skulu vera øðrvísi móti HIV-smittaðum,

men heldur at nýta vit og skil, og fara eins væl um øll fólk, sum tú hittir á arbeiðsplássi eins og aðrastaðni, segði Hanna á Reynatúgvu, ergoterapeutur á Arbeiðseftirlitinum, m.a.

Hin parturin er so at hava so fá kynsligt samband sum tilber, helst bert eitt samband, og at nýta hilt í øllum førum, segði Høgdi D. Joensen, landslækni.

Veikt virus

Tá talan er um HIV-smittu og AIDS á arbeiðsplássinum, verður oftast hugsað um smittuvandi í blóði og vevnaðarvætu.

Her kom fram, at HIV-virus er ógvuliga veikt, og livir ikki leingi uttan fyri likamið. T.v.s. at tá ein blóðdropi er staðnaður, so er HIV-virus ikki so livsseigt at vandi er á ferð.

Tað kom eisini fram á fundinum, at eingin politistur t.d. er smittaður í arbeiði, og at bert 30 fólk í øllum heiminum hava fingið HIV-smittu í sambandi við arbeiðið.

Bert um AIDS á arbeiðsplássinum

Tí er besta regla framftíri at fara væl um reinføri og forða fyri at fáa blóð á seg, eitt nú um prus er á hondunum. Ein lítill møguleiki er fyri at virus kann smitta á henda hátt.

Tað er framvegis kynsligt samband, sum er vandamiklast, men av tí at fundurin henda dagin snúi seg um AIDS á arbeiðsplássinum, vóru júst kynsligu spurningarnir ikki við í umrøðuni.

Slíkt ráð hevði verið gagnligt, tí tað kann forða fyri nógvum misskiljingum í sambandi við HIV smittu og AIDS sjúkuna. Alt ov nógvur søgur av meira ella minni sonnum slag, hava staðfest seg í almenninginum, helt annar luttakari.

Dagny

Við pallborðið sótu: Regin Jespersen, fyrri iðgregiuna, Anna Samuelsen, sjúkrasystir við serkunnaleika innan AIDS sjúkuna, Jón á Steig, lækni, Nepper Christensen, fúti, Høgdi D. Joensen, landslækni, Hanna á Reynatúgvu, Arbeiðseftirlitið, Bjarni Bæk, prestur og Jóannes Eidesgaard, landsstýrismáður. Dagmar Joensen-Næs var orðstýrari.